

Prizor iz "Kafetarije"

PRIVATNI ALBUM

Redateljske dosjetke za pamćenje

Igre u mom srcu

PIŠE VEDRAN BENIĆ

U drugome dijelu legendarne Goldonijeve "Kafetarije" (1978.-1987.) u režiji Tomislava Radića i domišljatom prijevodu na dubrovački dr.Frana Čale, kad bi se zakovitlao urnebesni rasplet zbivanja, u radnju bi se upetljala i jedna kubura. Nju bi, kao u nekoj Mack Sennettovoj nijemoj filmskoj komediji, glumci otimali jedni drugima iz ruku. Naravno da bi kubura nehotice ispalila kad bi došla u ruke Miše Martinićeva, dobroćudnoga kafetijera Frana, koji je pucnjavu zapravo želio spriječiti. Publika bi skočila na zvuk iznenadnog jakog pucanja, ali još i više kad bi u istom trenutku puklo staklo scenskoga ferala nekih 5-6 metara udaljenog od Miše. Što, kako?! Je li zaista ispalio metak? Kako je to izvedeno?! Usmjereni na radnju, gledatelji uopće nisu primjećivali glumca koji bi se prišuljao feralu i u pravom trenutku, uz pucanj, sajlom aktivirao mali batić s oprugom postavljen tako da bude nevidljiv od strane gledališta. Batić bi slomio staklo ferala i u potpunosti stvorio iluziju pravog pravcatog ispaljenog metka.

Desetak godina prije, sličnu je kazališnu dosjetku smislio Božidar Viočić u "Prikazanju života i muke svetih Ciprijana i Justine" Marina Gazarovića, u obradi Tonka Maroevića. Usput, bilo je to prvo crkveno prikazanje uopće na Igrama. Zakukrijekala je ta predstava malo prerano u odnosu na svoje doba, pa je igrala samo jedno ljeto buntovne 1968. godine. Na kraju predstave, kad Ciprijana trebaju pogubiti, Božidar Boban stavio bi glavu na

panj. Krvnik bi zamahnuo golemom sjekirom i svi u publici naravno očekivali su da će fingirati udarac, da će se udarac skriti u mrak naglo ugaslih scenskih reflektora ili nešto slično. Ali ne! Krvnik bi baš onako odrješito i snažno sjekirom udario u panj da se čuje sve do zadnjeg reda gledališta, uz ustrašeni uzdah publike. U istom bi trenutku visoko podigao otkinutu Ciprijanovu glavu, pa bi mnogi gledatelji skretali pogled. Stvar je bila u tome da bi Boban, stavljajući glavu na panj, gurnuo prema gore pripremljenu lažnu glavu, a svoju bi uvukao u nešto nižu rupu u panju nevidljivu iz gledališta. Iako je ta Bobanova rupa bila dobro osigurana, prema vlastitome priznanju nije mu bilo svejedno dok bi čekao udarac sjekire. I svaki bi put s olakšanjem odahnuo, jer je preživio još jednu predstavu i Viočićevu zgodnu kazališnu dosjetku!

Ponekad su redatelji inzistirali na realnosti, iako su se stvari mogle fingirati. Na početku predstave "Život je san" Calderona de la Barce (1987.-1988) na samom vrhu Minčete Radko Polič, jedva vidljiv iz gledališta, izgovarao je monolog. U idućoj sceni, nekih desetak sekunda kasnije, pojavio bi se na dnu tvrđave. Redatelj Dušan Jovanović nije želio ubacivati dvojnika za monolog. Inzistirao je da sve to izvede Radko. No, trčeći u mraku niza skaline, pa čak i spuštajući se niz posebno izgrađeni tobogan, Radko bi se toliko zadihao da nije mogao odmah nastaviti govoriti u idućoj sceni. Stoga je Jovanović smislio da se Radko i Branislav Lečić neko vrijeme bez riječi gledaju, sve dok Polič ne bi uhvatio zraka da može nastaviti s dijalogom.

Male redateljske dosjetke, ali dovoljne da se pamte sve do danas!